

Trasa 5. Plac Katedralny – Antokol

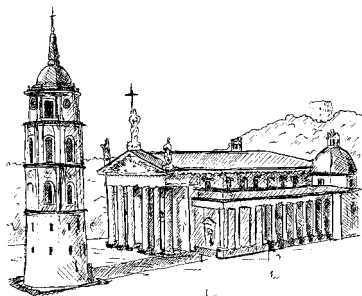
Katedros aikštė (pl. Katedralny)
– Gedimino kalnas (Góra Giedymina)
– Vrublevskio (ul. Wróblewskiego)
– Arsenalo (ul. Arsenalska) – Trijų
Križių Kalnas (Góra Trzech Krzyży)
– Kosciuškos (ul. Kościuszki) – Jono
Pauliaus II aikštė (rondo Jana
Pawła II) – Olandų (Holendernia)
– M. Paco (ul. Paca) – Sapiegos
(ul. Sapieżyńska) – Kuosų – Karių
kapų – Antakalnio kapinės (cmentarz
Antokolski) – Karių kapų – Kuosų
– Sapiegos (ul. Sapieżyńska) – Mildos
– Antakalnio (ul. Antokolska)

Centralnym punktem miasta i jego historycznym zaczątkiem są zamek Giedymina na wzgórzu oraz znajdujące się u jego podnóża pl. Katedralny i katedra.

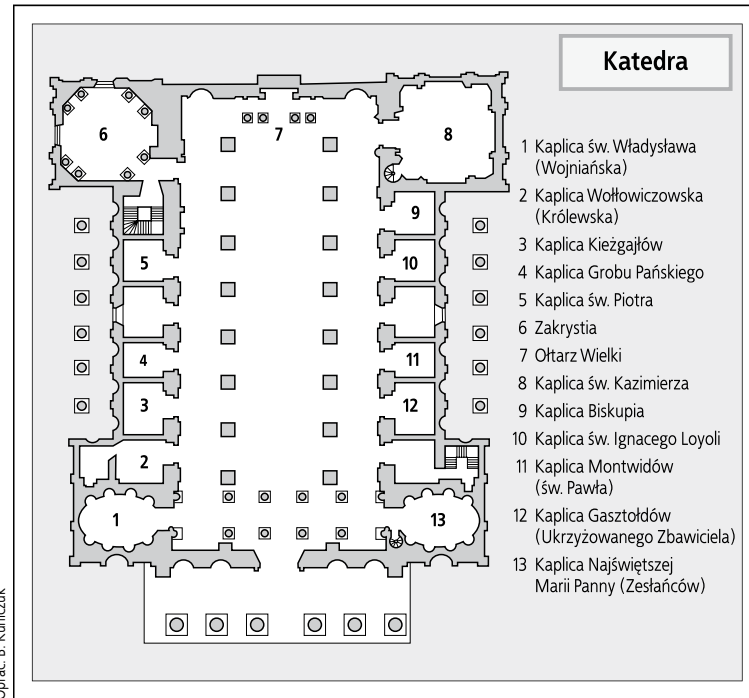
KATEDRA PW. TRÓJCY ŚWIĘTEJ, ŚW. STANISŁAWA BISKUPA I ŚW. WŁADYSŁAWA MĘCZENNIKA (*Zamki Górny i Dolny* [6]) w Wilnie to symboliczne serce miasta, wybitny przykład klasycyzmu, choć, jak przypomina Bartłomiej Kaczorowski, „katedra wileńska skrywa dziś pod swoją klasycystyczną szatą pamiątki wielu poprzednich stylów i epok”. Katedra była świadkiem wielu wydarzeń i zmian dziejowych. To pierwsza katolicka świątynia na Litwie, która w swym pierwotnym kształcie stała w tym miejscu już za króla Mendoga, w połowie XIII w.

Mendog wraz z rodziną przyjął katolicki chrzest w 1251 r. Chrzest traktowany był jednak przez Mendoga wyłącznie jako warunek koronacji przez Rzym. Kronikarze donoszą, że Mendog w rzeczywistości nie wyrzekł się wiary przodków i po cichu praktykował pogaństwo. Po jego śmierci katolicką świątynię zburzono, a na jej miejscu ponownie stanął pogański ołtarz ofiarny.

Drugą świątynię chrześcijańską wzniesiono tu w roku chrztu Litwy (1387), a jej budowa nadzorowana była osobiście przez Władysława Jagiełłę. Tegoż roku utworzono tu pierwsze biskupstwo, którego przełożonym został franciszkański zakonnik Wojciech Wasiło. Lecz również ta budowla się nie ostała. Kolejnej odbudowy podjął się książę Witold Wielki (1407–10), którego zresztą w tej katedrze później pochowano. Witoldowa katedra (na której szkieletie dokonywano wszystkich późniejszych zmian) miała bryłę gotycką, trójnawową; z biegiem czasu została obudowana przez przylegające do naw bocznych kaplice.

Katedra i dzwonnica, rys. A. Styrska

Katedra

- 1 Kaplica św. Władysława (Wojnińska)
- 2 Kaplica Wołłowiczowska (Królewska)
- 3 Kaplica Kieżgajłów
- 4 Kaplica Grobu Pańskiego
- 5 Kaplica św. Piotra
- 6 Zakrystia
- 7 Ołtarz Wielki
- 8 Kaplica św. Kazimierza
- 9 Kaplica Biskupia
- 10 Kaplica św. Ignacego Loyola
- 11 Kaplica Montwidów (św. Pawła)
- 12 Kaplica Gasztołdów (Ukrzyżowanego Zbawiciela)
- 13 Kaplica Najświętszej Marii Panny (Zesłańców)

Oprac. B. Kumiczuk

Świątynia gościła wiele wydarzeń rangi państwowej – obradował tu synod diecezji wileńskiej, odbyły się: ślub i pogrzeb Aleksandra Jagiellończyka (którego szczątki spoczywają w katedrze), wyniesienie na tron wielkoksiążęcy kilku polsko-litewskich władców (Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta, Stefana Batorego), grzebano tu królów i magnatów. Podniszczoną przez pożar świątynię po raz kolejny odbudowywano w latach 1534–57 w stylu renesansowym, nie zmieniając jednak pierwotnego (gotyckiego) układu bryły.

Za Zygmunta Wazy (1623–36) pod kierownictwem architekta Constantina Tencallego wzniesiono barokową kaplicę św. Kazimierza (gdzie spoczywają prochy świętego), którą zdobią freski Michelangela Palloniego (autor malowideł m.in. w rezydencji w warszawskim Wilanowie). Budowę kaplicy przerwał w 1655 r. najazd moskiewski, podczas którego kolejny pożar zniszczył budowlę. Prace w kaplicy św. Kazimierza dokończono już za Jana III Sobieskiego. W okresie potopu szwedzkiego (1702) prochy świętego przechowywano poza katedrą.